

og at der er taget alle de Hensyn, der kunde tages; det tvivler jeg slet ikke om. Udgifterne er jo dels saadanne, som vil falde een Gang for alle til Erhvervelse og Indretning af Lokaler baade her i København og i Viborg til de Retter, som hører med i Systemet. Nu skulde man synes, at det ikke er vanskeligt at beregne, hvad det vil koste at lave denne gamle Kaserne om, ligesom man ogsaa skulde have let ved at beregne, hvad det vil koste at faa Domhuset indrettet, og hvad der vil medgaa til Lokalerne i Viborg. Men jeg er sikker paa, at det vil gaa med disse Overslagssummer, som det plejer at gaa med alle de Overslagssummer, vi faar, naar Staten skal bygge. Maa jeg blot minde om, hvorledes Overslagssummen paa Hovedbanegaarden blev overskredet den ene Gang efter den anden med meget store Beløb. Og maa jeg minde om Christiansborg Slot, som i sin Tid blev beregnet at skulle koste 6 Mill. Kr.; nu er vi godt paa Veje til det dobbelte. Nej, disse Overslagssummer kan man slet ikke stole paa, man maa lægge ganske betydelige Beløb til. Men dernæst er der de Udgifter, der falder Aar efter Aar. I saa Henseende kan man beregne, hvad Udgifterne vil blive til Embedsmændene med faste Lønninger, og man vil ogsaa kunne beregne, hvad der vil kræves til Lønninger ved Hjelpekontorerne og til Kontorholdsudgifter. Dog har dette høje Ting jo nok erfaret, at i det andet høje Ting har man ikke været helt paa det rene med, om de af Ministeren anslaaede Udgifter var tilstrækkelige eller ikke. Jeg tør heller ikke slaa mig til Ro dermed, men gaar foreløbig ud fra, at man for at være paa den sikre Side maa lægge noget til. Spørgsmaalet stiller sig altsaa saaledes: har vi Raad til for Øjeblikket at gaa til saa store Udgifter? Er Statskassen i en saadan Orden, at vi uden Ængstelse kan belaste den med disse Byrder? Jeg vil ærlig tilstaa, at jeg er noget bange for, at det ikke er saa. Vi har i dette høje Ting i den senere Tid overværet ikke een, men mange Finansdebatter, og disse har ikke just bidraget til, at man er kommet til at se lyst paa Forholdene. Der er ganske vist et Overskud paa Finansloven, men saa er der jo Tillægsbevillingsloven, og hvor meget den vil tage af Overskuddet, ja, det vil der vel snart foreligge en Oversigt over. Men det, der særlig gjorde mig bange, den Gang vi havde Finansloven til Behandling, var, at dervar Tale om, at vi skulde optage Statslaan.

Efter at vi for nylig har paalagt Befolkningen saa store Skattebyrder, som Tilfældet er, taler man om, at det skulde være nødvendigt at optage Statslaan, og man kommer med den ene store Udgiftspost efter den anden. Det er ingen Sag at lade Millionerne rulle her, men ude i Befolkningen har man allerede godt nok mærket Følgerne af de Skattepaalæg, der er kommet, og skal vi til at dreje Skatteskruen igen, vil det sikkert ikke vække nogen særlig Glæde i Befolkningen. Dertil kommer de andre Ulemper, som vil følge med Gennemførelsen af Retsplejelovforslaget. Nu gav den højtærede Justitsminister et meget varmt og veltalende Indlæg, der skulde kaste Lys over Landet, der skulde sprede den Ængstelse, som begyndte at give sig Udslag nogle forskellige Steder i Landet. Hvor heldig den højtærede Minister har været, det skal Tiden vise. Naar jeg imidlertid ser paa Forholdene i de Egne, hvor jeg er kendt, er det sikkert nok, at der vil Befolkningen, naar det først gaar op for den, hvorledes Forholdene er, ikke føle sig tilfreds. Man maa huske paa, at det hele kommer bag paa den. Den forrige meget ærede Taler ytrede adskillige Gange, at dette her kunde man godt gaa med til, det var ikke noget ukendt, det var jo noget, der havde været forhandlet saa tit og ofte her. Ja, men det gaar med adskillige andre Mennesker, lige som det gaar mig, at man glemmer saa hurtigt, at man ikke har frisk i Erindringen, hvad der har været forhandlet for en 5—6 Aar siden. Der blander sig saa meget ind imellem, at det ikke mere staar klart. Det er nødvendigt, at dette atter bliver gennemarbejdet, og det glædede mig at høre, at der — hvad jeg for øvrigt heller ikke har tvivlet om — vilde blive gjort et grundigt Arbejde i Udvalget, og at alle de Oplysninger, som det var muligt at skaffe til Veje ved Samarbejde med den højtærede Justitsminister, skulde blive skaffet til Veje. Det er meget godt, og det er jeg glad ved, thi for at jeg skal komme til Ro i dette Spørgsmaal, vil det blive nødvendigt at faa adskilligt oplyst, fordi jeg som enhver anden staar her og føler mit Ansvar overfor Befolkningen i et Spørgsmaal som dette. Denne store gennemgribende Retsplejeordnings Gennemførelse vil jo give Befolkningen et stort Gode, men man maa ikke belaste Befolkningen med saa store Udgifter, at den vil vaande sig under Byrden. Der skal oprettes Hjelpekontorer